

Format voor een zelfonderzoek na een ernstig ongeval

Mei 2025

Tijdens onze Arbodag bleek dat er onder bedrijven behoefte is aan een format om een zelfonderzoeksrapport en een verbeterplan op te stellen na een ernstig ongeval. Dit is de eerste aanzet om tot zo'n format te komen. Daarbij heb ik onder meer gebruik gemaakt van een rapport van zelfonderzoek uit onze sector en de digitale brochure 'Handreiking voor het onderzoek' van de Nederlandse Arbeidsinspectie. Ook opmerkingen uit de werkgroep Arbocatalogus Pluimvee zijn verwerkt.

De lay-out zal nog verbeterd moeten worden.

Koen Langenhuysen

Format voor een zelfonderzoek na een ernstig ongeval

Er is in jouw bedrijf een ernstig ongeval gebeurd. De Arbeidsinspecteur heeft na een melding de omstandigheden van het ongeval bekeken en heeft jouw bedrijf de mogelijkheid geboden om een zelf een onderzoeksrapport en een verbeterplan op te stellen. Dit format helpt je daarbij op weg. Het is gebaseerd op -en verwijst regelmatig naar- de [Handreiking voor het onderzoek](#) van de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA).

Dit format is een invulrapportage waarin de specifieke gegevens van het ongeval en de bevindingen van het ongeval kunnen worden verwerkt. Het staat een bedrijf uiteraard vrij om aanpassingen aan te brengen aan het format ten behoeve van de eigen rapportage. Zorg wel dat al de elementen aan bod komen die de Arbeidsinspectie benoemt in de bovengenoemde handreiking.

Vorbereiding

Het is verstandig -liefst vóórdat er ooit een ernstig ongeval gebeurt- om als bedrijf een aantal keuzes te maken:

- Besteden we het zelfonderzoek en verbeterplan uit of gaan we er intern mee aan de slag? Een zelfonderzoek uitvoeren en een verbeterplan opstellen vergt behoorlijk veel tijd (meerdere dagen) en vergt een behoorlijke deskundigheid. Een optie is om deze werkzaamheden uit te besteden aan een gespecialiseerd bureau. Als daarvoor gekozen wordt, is het aan te bevelen om niet af te wachten om zo'n bureau te zoeken totdat er een ernstig ongeval zich aandient. Ga liever zonder tijdsdruk op zoek naar een geschikte externe partij. Bedenk dat na een ernstig ongeval binnen 15 dagen een ongevalsrapportage met verbeterplan bij de NLA moet zijn ingediend.
NB. Hoewel onderstaand format met name gericht is op interne functionarissen kan het ook door de externe partij gebruikt worden.
- Als we het niet uitbesteden:
 - welke methodiek gebruiken we om de achterliggende oorzaken van het ongeval op te sporen? Bv: de feitenboomanalyse en de 5x waarom-methode (zie daarvoor de bovengenoemde handreiking van de NLA)
 - welke deskundigheden moeten interne functionarissen nog verkrijgen om zo'n zelfonderzoek uit te kunnen voeren?

Format zelfonderzoek

Voorpagina

Vermeld hier:

- Naam van het rapport: Onderzoeksrapport en verbeterplan n.a.v. bedrijfsongeval d.d.
- Bedrijfsgegevens: bedrijfsnaam, adres telefoonnummer
- Contactpersonen van het bedrijf
- Datum
- Versie van het rapport (noteer: *versie 1* bij de eerste verzending naar de Nederlandse Arbeidsinspectie)

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Onderzoeksmethode	3
3. Resultaten	4
3.1 Medewerkers betrokken bij het ongeval	
3.2 Werkzaamheden van slachtoffer	
3.3 RI&E, instructie en toezicht	
3.4 Tijdlijn van het ongeval	
3.5 Beschrijving van het ongeval	
3.6 Voorlopige maatregelen om nieuwe ongevallen te voorkomen	
3.7 Oorzaken van het ongeval	
4. Conclusies	
5. Verbeterplan	

Bijlagen:

Bv:

- interne melding van het ongeval
- interviewverslagen
- fotomateriaal
- bedieningsinstructie van de betreffende machine
- instructiemateriaal voor medewerkers
- instructie die door slachtoffer voor begrepen is ondertekend
- RI&E van het bedrijf
- betreffende procedure en/of werkinstructiekaart van het bedrijf
- bedieningsinstructies van de betreffende machine
- conformiteitsverklaring van de betreffende machine

1. Inleiding

Op datum X heeft bij bedrijf *Voorbeeld* een ernstig bedrijfsongeval plaats gevonden. Bedrijf *Voorbeeld* heeft op datum x een melding daarvan gedaan bij de Nederlandse Arbeidsinspectie. Arbeidsinspecteur Z heeft op datum x de omstandigheden van het ongeval bekeken en ons de mogelijkheid geboden om zelf een ongevalsonderzoek uit te voeren en een verbeterplan op te stellen.

In dit rapport zijn de resultaten daarvan opgenomen. Op deze manier kan geleerd worden van het ongeval en worden maatregelen genomen om een dergelijk incident in de toekomst te voorkomen.

2. Onderzoeksmethode

Voor het opstellen van dit rapport is gebruik gemaakt van de *Handreiking voor het onderzoek* van de Nederlandse Arbeidsinspectie.

Als onderdeel van het onderzoek zijn foto's gemaakt (zie bijlage) en is gesproken met:

-
-
-
-
-
-
-

Bij deze gesprekken is gebruik gemaakt van methode (bv 5x Waarom) om de achterliggende, indirecte oorzaken van het ongeval te achterhalen.

Het onderzoeksrapport en het verbeterplan zijn opgesteld door: Mevr/Dhr..... Functie:

Tips

- In de [Handreiking voor het onderzoek](#) van de Nederlandse Arbeidsinspectie zijn praktische aanbevelingen opgenomen voor het uitvoeren van een onderzoek op het plaats van het ongeval en voor het verzamelen en bewaren van bewijzen (blz. 5-6)
- Maak bij de interviews met medewerkers duidelijk dat het doel zeker niet is om medewerkers te straffen maar om in de toekomst ongevallen te voorkomen.

3. Resultaten

3.1 Medewerkers betrokken bij het ongeval

Het slachtoffer van het ongeval was Mevr/Dhr

Er waren .. getuigen die het ongeval (deels) hebben zien gebeuren.

Slachtoffer		Getuige 1		Getuige 2	
Naam:		Naam:		Naam:	
Functie:		Functie:		Functie:	
Werkgever:		Werkgever:		Werkgever:	
Nationaliteit:		Nationaliteit:		Nationaliteit:	
Geboortedatum:		Geboortedatum:		Geboortedatum:	
Werkzaam bij bedrijf <i>Voorbeeld</i> sinds:		Werkzaam bij bedrijf <i>Voorbeeld</i> sinds:		Werkzaam bij bedrijf <i>Voorbeeld</i> sinds:	
Instructie ontvangen:	Ja: d.d. /Nee				

Zie de [Handreiking voor het onderzoek](#) van de Nederlandse Arbeidsinspectie voor de juiste wijze van interviews houden (blz. 6-8 en 13-14) en het vastleggen van de bevindingen uit de interviews (blz. 15)

3.2 Werkzaamheden van slachtoffer

De taak van het slachtoffer ten tijde van het ongeval was:

Ten tijde van het ongeval bevond het slachtoffer zich aan/bij, in afdeling

In deze afdeling worden deze verricht.....

Op het moment van het ongeval was er een bijzondere omstandigheid, namelijk

Het slachtoffer heeft door het bedrijfsongeval het volgende letsel opgelopen

Daarna zijn de volgende stappen gezet om het slachtoffer te helpen:

3.3 RI&E, procedure, instructie en toezicht

RI&E

In de RI&E van bedrijf *Voorbeeld* is dit het risico van het incident *niet* beschreven. OF:

In de RI&E van bedrijf *Voorbeeld* is dit het risico van het incident beschreven op pagina

De RI&E is bijgevoegd in bijlage

Procedure

Voor de werkzaamheden waarbij het ongeval zich heeft voorgedaan had bedrijf *Voorbeeld* geen procedure opgesteld. OF:

Voor de werkzaamheden waarbij het ongeval zich heeft voorgedaan had bedrijf *Voorbeeld* een procedure opgesteld. Met betrekking tot de handelingen die hebben geleid tot het ongeval schrijft de procedure het volgende voor:

De gehele procedure is opgenomen in bijlage...

Ontvangen instructie

Het slachtoffer heeft geen schriftelijke (veiligheids) instructie over zijn/haar werkzaamheden. OF:

Het slachtoffer heeft van een schriftelijke instructie over zijn/haar werkzaamheden ontvangen op datum, in de taal. In die instructies is ook aandacht voor veiligheid. Over de specifieke werkzaamheid waarbij het ongeval zich heeft voorgedaan is in de (veiligheids)instructie het volgende opgenomen:

Daarnaast zijn er de volgende activiteiten uitgevoerd om het slachtoffer in te werken en te wijzen op de risico's in het werk:

(Als van toepassing:) Zij/hij heeft de veiligheidsinstructies voor begrepen ondertekend op datum:
Zie bijlage ...

Zij/hij heeft zelf in het interview over de ontvangen instructie aangegeven:

De volledige (veiligheids)instructie is te vinden in bijlage

Toezicht

In afdeling ... is het toezicht op de werkzaamheden belegd bij Het toezicht heeft in de afgelopen periode bestaan uit:

Specifiek gericht op het slachtoffer zijn er voorafgaand aan het ongeval de volgende stappen gezet door : (*deze zin weglaten als niet van toepassing*)

3.4 Tijdlijn van het ongeval

Kom op grond van deze stappen tot een tijdlijn:

- a. Welke gebeurtenissen/acties/ommissies gingen vooraf aan het ongeval?
- b. Start bij het ongeval en werk zo ver mogelijk terug in de tijd.
- c. Zet elke gebeurtenis die met het ongeval te maken heeft in volgorde van tijd.
Noteer daarbij ook de tijd waarop deze gebeurtenis zich heeft afgespeeld.

Zie verder de [Handreiking voor het onderzoek](#) van de Nederlandse Arbeidsinspectie.

3.5 Beschrijving van het ongeval

Hier feitelijke beschrijving van het ongeval weergeven met foto's van de werkplek en van details die tot het ongeval hebben geleid.

Tip:

Neem dit beeldmateriaal op in de rapportage of in de bijlage:

1. Overzichtsfoto's van de ongevalsplaats bij voorkeur vanuit verschillende hoeken.
2. Detailfoto's van bijzonderheden. Vermeld erbij waar deze bijzonderheden in de overzichtsfoto's te vinden zijn.
3. Eventueel foto's vanuit de positie van getuigen.
4. Foto's van bijzonderheden. Geef ook hier weer aan waar deze bijzonderheden zich in de overzichtsfoto's bevinden.
5. Stel ook ook eventuele opnames van camerasystemen veilig en vermeld ze in deze rapportage.

3.6 Voorlopige maatregelen om nieuwe ongevallen te voorkomen

Vooruitlopend op het ongevalsonderzoek zijn direct na het ongeval de volgende maatregelen getroffen om een herhaling van het ongeval te voorkomen:

-
-
-

3.7 Oorzaken van het ongeval (*Denkbeeldige casus verwijderen*)

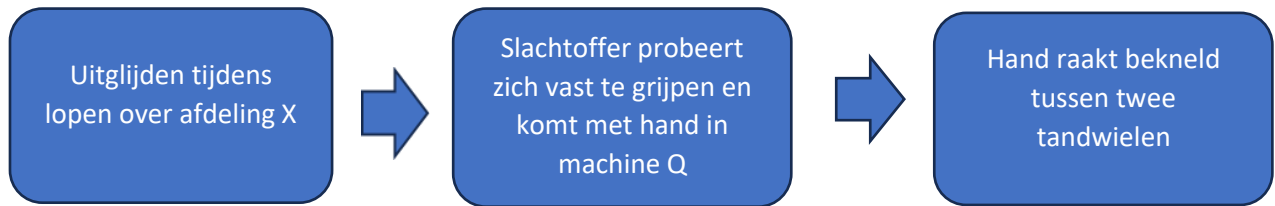
Gebruik bv een feitenboomanalyse om de achterliggende oorzaken te achterhalen. Neem daarbij de volgende aspecten onder de loep:

- *Mens: kunnen, willen, werkdruk*
- *Middelen/Machine: beveiliging, bediening, keuring, onderhoud*
- *Methode: instructies, opleiding*
- *Management: toezicht, cultuur*
- *Omgeving: inrichting werkruimte, netheid*

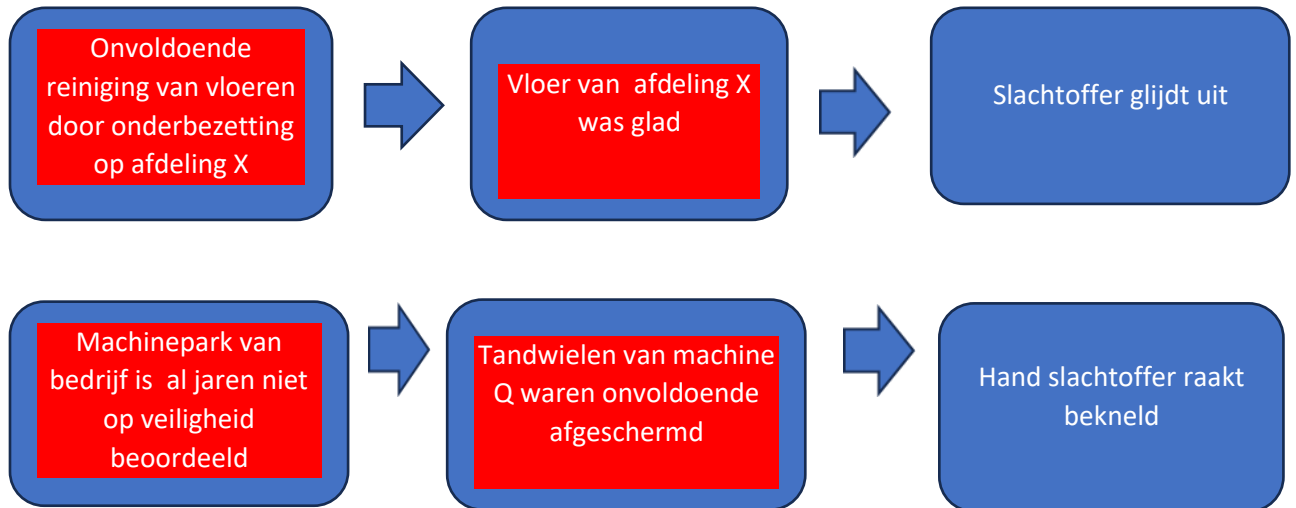
Werk eventueel met kleuren om risico's aan te geven. Bij die punten zijn maatregelen nodig

Hieronder ter illustratie enkele onderdelen uit een denkbeeldige feitenboomanalyse:

Directe oorzaak van het ongeval.

Indirecte oorzaken:

4. Conclusies

Maak hier een samenvatting van de voornaamste bevindingen van het ongevalsonderzoek. Zorg dat met name de indirecte oorzaken worden benoemd.

5. Verbeterplan:

Maatregel:	Datum gereed?	Wie?	Status? (moet nog starten/ loopt/ gereed)	Wanneer en door wie evalueren?	
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					

Tips:

- *Zorg dat de maatregelen zo concreet mogelijk omschreven zijn en goed aansluiten op al de oorzaken die in het ongevalsrapport zijn aangetroffen.*
- *Neem dit verbeterplan op in het Plan van aanpak bij de RI&E.*
- *Zorg dat de voorgenomen maatregelen daadwerkelijk worden uitgevoerd en vervolgens beoordeeld.*